

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. junija 1907.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Hranilnice in posojilnice in vprašanje o skupni nabavi gospodarskih potrebščin. Gornjeavstrijska centralna zadruga za prodajo masla. Število kmetijskih gospodarstev na Kranjskem. Kako se je pospeševalo prenovljenje vinogradov na Kranjskem v letih 1904—1906. Potreba posebnih vlakov v poletnem času na dolenskih železnicah. Gospodarske drobtine. Vprašanja in odgovori. Zadružni pregled. Književnost. Izvleček iz poljedelskih poročil. Računski zaključki. Občni zbori. Inserati.

Hranilnice in posojilnice in vprašanje o skupni nabavi gospodarskih potrebščin.

Vprašanje, s katerim se hočemo tukaj baviti, sodi sicer tudi v zadružno strokovno življenje, toda mi se nočemo tukaj toliko ozirati na njegovo narodno-gospodarsko važnost, nego vpoštevati hočemo le posledice, katere provzročuje z ozirom na razmerje z davčnimi zakoni.

Za uvod pa samo nekoliko besedi. Vprašanje, kako nabaviti po ceni in v garantirani kakovosti predmete, potrebne za proizvodnjo kmetijskih pridelkov in izdelkov, je zelo težko, posebno tam, kjer se nahaja nezadostno razvita kmetijsko-tehnična organizacija, ali pa kjer se ta nahaja pod vplivom neugodnih političnih razmer, kakor n. pr. na Primorskem in v Dalmaciji.

Kmetijske družbe se sicer skoraj povsod bavijo tudi z nakupom gospodarskih potrebščin. Toda njihova organizacijska, rekli bi, skoraj birokratična oblika je za živahnost in prožnost današnjega gospodarskega življenja neokretna in nesposobna, tako da se samo-obsebi poraja potreba, odtrgati tako poslovanje od kmetijskih družb, nasprotno pa ga priklopiti zadružni organizaciji, ki je vsled svojega tehničnega ustroja mnogo bolj sposobna in prilagodljiva razmeram trgovskega trga. To načelo je popolnoma utemeljeno postavil tudi lanjski prvi zadružni shod na Dunaju. Kmetijskim družbam bi s tem ne nastala nikaka krivica, narobe, njihov delokrog bi bil olajšan velike ovire, ki danes zadržuje njih glavno nalogo: tehniško-strokovno izobrazbo kmetijstva.

Toda tam, kjer kmetijskih družb sploh ni, ali pa kjer so, kakor že prej rečeno, pod vplivom narodnostne ali strankarske politike, ni sploh drugače

mogoče, nego pričeti zadružnim potom z nabavo gospodarskih potrebščin. Kjer je dežela bogatejša in naprednejša, si lahko privoščijo v to svrhu posebnih organizacij: kmetijskih društev, kakor n. pr. na Kranjskem.

To pa ni mogoče n. pr. v Istri, Dalmaciji, ali pa na Goriškem, kjer prvič ni toliko ljudij na razpolago, ki bi bili sposobni voditi več zadrug, drugič pa ljudje sami nimajo toliko sredstev na razpolago, da bi si osnuli večje število zadrug.

V takem slučaju ne kaže družega, nego priklopiti tozadevno poslovanje že obstoječim ali snujočim se raiffeizenskim posojilnicam, seveda s primernimi pogoji, da ne sme vplivati blagovni promet neugodno na denarni promet posojilnic, odnosno, da ne sme postati tako velik, da bi posojilnico zadrževal v svoji glavni nalogi: dovoljevanje posojil za to potrebnim članom. Ta misel ni samonikla na jugu, posledica je le tozadevnega delovanja, katerega je vpeljal znani zadružni razširjevalec dr. Türk pri raiffeizenkah, pripadajočih Zvezi kmetijskih zadrug v Šleziji. Ta misel nikakor ni nasprotna načelom Raiffeisena, ker jo zasledimo tudi pri zadrugah v Nemčiji, v domovini zadrug, katere je ta mož zasnoval. Toda tudi ta misel ne nasprotuje duhu zakonov v Avstriji, zato pa ne moremo razumeti, zakaj so n. pr. odklanjevale kranjske sodnije registracije posojilnic, ki so v svojih pravih imele določbo, da sme zadruga nabavljati na skupen račun določene gospodarske potrebščine? Ne moremo tudi razumeti, zakaj hočejo nekatere davčne oblasti odrekati vsled take določbe v pravih raiffeizenskim posojilnicam davčno prostost?

Povod temu članku je dalo sledeče poročilo neke naše zadruge:

„C. kr. okrajno glavarstvo v . . . nam je prepovedalo baviti se v smislu § 3 naših pravil z nakupom gospodarskih potrebščin, orodja, semen, strojev, galice, žvepla itd. češ, da preneha s tem biti posojilnica davščine prosta in jo je treba podvreči pridobnini kakor vsako drugo konsumno društvo.“

Poglejmo sedaj, ali je res, da mora raiffeisenska posojilnica že vsled tega zgubiti davčno prostost, ker se poleg običajnega svojega denarnega poslovanja, bavi tudi s skupnim nakupom gospodarskih potrebščin. Po našem mnenju: ne! in sicer vsled teh zakonitih določb:

§ 84. točka e) zakona o osebnih davkih z leta 1896. pravi, da so prosta pridobninskega davka „kreditna in posojilna društva (hranilnice in posojilnice), katerih pravila ustrezajo zahtevam § 1 zakona z dne 1. junija 1889, d. z. št. 91.“

Ta § določa, da morajo imeti take posojilnice v svojih pravilih sledeče določbe:

Zadruga sloni na neomejeni zavezi,

zadruga omejuje svoje delovanje na kak manjši okraj (na eno ali več sosednih, v pravilih imenovanih selskih občin),

znesek opravnega deleža ne presega znesek 50 kron in se deleži ali sploh ne obrestujejo ali pa vsaj ne višje, nego hranilne vloge,

čisti dobiček se prepíše v korist rezervnega fonda, do katerega nimajo člani nobene pravice,

zadruga daje posojila le svojim članom,

pri tem pa menice popolnoma izključuje,

in ne presega obrestna mera posojil prištevši postranske pristojbine za več nego poldrug od sto ono hranilnih vlog.

Ta določila morajo tedaj imeti pravila raiffeisenskih posojilnic, ako hočejo biti deležne oprostitve pridobninskega davka. Tu ni nikjer rečeno, da bi se smela taki posojilnici odrekati davčna prostost vsled tega, ker se bavi na podlagi tozadevnih naročil članov tudi s preskrbovanjem predmetov, ki so članom v korist pri proizvajanju svojih pridelkov in izdelkov.

Toda v smislu § 84., točka f), z. o. d., so pridobninskega davka proste tudi „zadruga in druge združitve kmetovalcev v svrhu skupne nabave semen, gnojil, plemenske živine, strojev in orodja in drugih kmetijskih proizvodnih potrebščin, ako se pri tem ne razdeljujejo dobički; nadalje enake združitve v svrhu skupne izdelave in prodaje lastnih kmetijskih pridelkov članov, toda z omejitvami, ki veljajo za prostost poedinega kmetovalca od splošne pridobnine v smislu § 2“.

Raiffeisenska posojilnica, ki prevzame poleg svojega navadnega denarnega obrata tudi skupno naročevanje v zakonu navedenih predmetov, spoji v sebi delovanje dveh vrst, ki so po § 84., lit. e) in lit. f)

proste prihodnine. Toda za davčno prostost govori tudi določilo § 85., odstavek 2., zakona o osebnih davkih, ki v točki c) omenja, da na davčno prostost ne vpliva, „ako konsumne in surovinske zadruga, nadalje združitve kmetovalcev v svrhu nabave semen, gnojil, plemenske živine, strojev in orodja, ali drugih produkcijskih potrebščin, kupujejo blago od nečlanov.“

Jasna določila teh zakonov naj vporabijo vse one raiffeisenske posojilnice, ki se bavijo s takim nakupom, tedaj, ko jim hočejo davčne oblasti odvzeti davčno prostost.

Gornjeavstrijska centralna zadruga za prodajo masla.

Te dni smo prejeli sedmo poročilo Prve centralne zadruge za prodajo čajnega masla (Erste Zentral-Teebutter-Verkaufs-Genossenschaft) v Schärdingu na Gornjeavstrijskem. S sledečim povzamemo nekaj za nas zelo zanimivih podatkov. Zanimivih tembolj, ker vemo, s kakimi težavami se je morala začetkoma boriti ta zadruga in kako skrbno jo je negoval deželni odbor gornjeavstrijski.

Želeli bi si, da bi vzgledu deželnega zastopstva gornjeavstrijskega sledil tudi naš deželni zastop, ki bi tako podpiral ne samo združništvo, nego preko tega naše vse podpore potrebno in vredno kmečko ljudstvo.

Centralna zadruga za prodajo masla v Schärdingu je s početka bila toliko glede svoje organizacije, kolikor glede gmotnih sredstev v zelo kritičnem položaju. Deželni odbor je posegel vmes, reorganiziral popolnoma zadrugo, dal ji na razpolago izdatne podpore in precejšnja posojila po zelo ugodnih pogojih, tako, da je danes zadruga popolnoma v redu in vspešno deluje.

Zadrugi kot centrali pripada 13 mlekarskih zadrug, 16 zadrug za prodajo jajc, in 1 zadruga za prodajo medu. L. 1906 je prodala 322.216,64 kg masla v vrednosti K 806.345,93. Vsaki kg masla je imel povprečno ceno 250,3 vinarja.

Povprečna prodajna cena masla je v posameznih poslovnih letih naraščala tako-le:

Leto	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
Cena v vin.	206	219,5	221,8	222,1	237,3	245,8	250,3

dokaz, kako vpliva skupna združna prodaja mlečnih izdelkov na izboljšanje njihove kakovosti, in vsled tega tudi na ceno, katero dosega na trgu.

Toda iz poročila zadruge spoznamo, kako vpliva z druge strani pametno gospodarstvo tudi na zmanjšanje upravnih stroškov, kar razvidimo iz sledeče primere upravnih stroškov in povprečne cene masla v posameznih upravnih letih centralne zadruge v Schärdingu.

Leta 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906
 Povprečna cena 2.06 2.20 2.22 2.23 2.37 2.46 2.50
 Upravni stroški 0.21 0.22 0.21 0.20 0.18 0.13 0.14

Zadruga razpošilja maslo v sledeče dežele in države:

Češko, Bukovino, Dalmacijo, Galicijo, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Moravsko, Nižjeavstrijsko, Zgornjeavstrijsko, Solnograško, Šlezijo, Štajersko, Tirolsko in Predarelsko, Bosno-Hercegovino, Zahodno in Severno Nemčijo, Bavarsko, Saksonsko, Švico, Bolgarsko, Srbijo, Egipet in Turčijo.

Zanimivo je, da prihaja maslo tudi v naše kraje (Kranjsko, Štajersko, Primorsko), kjer imamo sami mlekarske zadruge. Pri tem opazovanju se nam vrine nehote vprašanje: ali naše mlekarske zadruge premalo masla izdelujejo, ali ga pa ne izdelujejo v tako dobri kakovosti, da bi zadostili domačemu trgu? Stvar je vredna preiščljanja.

L. 1905 je zadruga v Schärdingu pričela z ustanovitvijo društev za prodajo jajc, ki so pričela delovati v zelo skromni meri. Toda poizkus se je posrečil, in l. 1906 je že bilo 11 takih društev, ki se sedaj spremenijo v zadruge. L. 1905 se je prodalo po teh društvih 129.833 komadov jajc, l. 1906 pa nad dva milijona komadov, dokaz, kako ugodna tla je dobilo to novo združno podjetje. L. 1906 se je prodalo 2,227.028 komadov jajc v vrednosti 128.946.55 K. Povprečna cena za vsak komad je znašala 5.79 vinarjev, upravni stroški na vsak komad pa 0.522 vinarjev.

Koncem leta se je ustanovila zadruga za prodajo medu, ki je prodala 278.25 kg pitanca za znesek 38.7 v. za vsak kg. Ker je med ponarejanju zelo podvržen in so kupci vsled tega tudi precej nezaupni, pošilja zadruga od časa do časa poskušnje medu v kemični laboratorij politehničnega zavoda v Strassburgu, kjer se med preizkusi po posebnem načinu.

Kakor vidimo je osrednja zadruga razširila svoje delo poleg mlekarstva tudi na druge panoge, in tam dosegla precejšnje uspehe. Osnovo zadruga proučiti in vporabiti njene uredbe primerno našim razmeram bi koristilo marsikateremu našemu delavcu na združnem polju.

Število kmetijskih gospodarstev na Kranjskem.

Vsem je še dobro v spominu, da je bilo l. 1902 in sicer meseca junija — po stanju 3. junija — v vsej Avstriji splošno štetje vseh gospodarskih in obrtnih podjetij. Na podlagi tega štetja, ki se je izvršilo po natančno določenih principih in ki se je vršilo kar le mogoče vestno, izdala je ravnokar c. kr. centralna statistična komisija svoje podatke.

V tem le sestavku podamo danes našim čitateljem te podatke, v kolikor se tičejo Kranjske. S tem ho-

čemo vse, ki se pečajo s kmetijstvom, ki se za ta stan zanimajo ali mu morejo pomoči, opozoriti na dejanski stan našega kmetijstva, kakršen je bil pred 5 leti in kakršen je v malih spremembah i danes po preteku tega kratkega časa. Namen je, da dobimo na Kranjskem delujoči posestniki pravo sliko in sodbo o našem kmetijstvu; namen je nadaljni, da moremo na podlagi teh sedaj neovržnih podatkov opozarjati ne le naš kmetijski stan sam, kako naj deluje, ampak tudi merodajne oblasti, v kateri smeri, v katerem obsegu in s kakimi pomočki naj se ga podpira.

Znano je namreč, da smo po največjem bili sami dosedaj na nejasnem o našem položaju, niti nismo vselej vedeli, prositi prave pomoči, v še večji zmoti so se dostikrat podpore delile od strani oblasti.

Kranjska je štela — po tem štetju z dne 3. junija 1902 — gospodarskih podjetij sploh: 75.477. Po velikosti je bilo kmetijskih podjetij pod 0.5 ha: 9.107; v velikosti od 0.5 ha: 44.096; v velikosti od 10—20 ha: 14.682; v velikosti od 20—50 ha: 6.507; v velikosti od 50—100 ha: 747 in v velikosti nad 100 ha: 344. Gozdarskih podjetij je bilo 615. Mnogo je bilo gospodarskih podjetij, ki so se pečala edino le s kmetijstvom; druga zopet so bila mešanega značaja (kmetijstvo in gozdarstvo v različnem odstotnem razmerju) in slednjič so bila čista gozdarska podjetja.

Čisto kmetijskih podjetij je bilo 24.119; v velikosti pod 0.5 ha 7.644, v velikosti od 0.5—10 ha: 14.926, v velikosti od 10—20 ha: 1.126, v velikosti od 20—50 ha: 327, v velikosti od 50—100 ha: 41 in v velikosti nad 100 ha: 55.

Čisto vrtnarskih podjetij je bilo 28 v velikosti pod 0.5 ha: 12, v velikosti od 0.5—2 ha: 11, v velikosti od 2—5 ha: 4 in nad 5 ha 1 podjetje.

Čisto vinogradskih podjetij je bilo 1.022, v velikosti pod 0.5 ha: 862, v velikosti od 0.5—1 ha: 129, v velikosti od 1—2 ha: 25, od 2—5 ha: 5 in nad 5 ha: 1 podjetje.

Čisto gozdarskih podjetij je bilo 615, v velikosti pod 0.5 ha: 110, v velikosti od 0.5—10 ha: 443, v velikosti od 10—20 ha: 21, od 20—50 ha: 14, od 50—100 ha: 4 in nad 100 ha 29 (med temi: 10 med 100—200 ha, 9 med 200—500 ha, 3 med 500 do 1000 ha in 1 nad 1000 ha).

Število gospodarskih podjetij mešanega značaja (ki so se pečali s kmetijstvom in gozdarstvom) je bilo 49.693. Od teh je obsegalo pod 0.5 ha velikosti: 479, v velikosti od 0.5—10 ha: 28.545, v velikosti od 10—20 ha: 13.535, v velikosti od 20—50 ha: 6.163, v velikosti od 50—100 ha: 702 in v velikosti nad 100 ha: 266.

Število kmetijskih podjetij z lastnim zemljiščem je bilo 64.010, v najem vzetih 11.208.

Število čisto kmetijskih podjetij z lastnim zemljiščem je bilo: 17.876, število vrtnarskih podjetij z

lastnim zemljiščem: 13, število vinogradskih podjetij z lastnim zemljiščem: 994, število kmetijskih podjetij mešanega značaja z lastnim zemljiščem: 44.532 in gozdarskih podjetij z lastnim zemljiščem: 595.

Pri gospodarstvu je bilo v rabi konj: 15.175, goveje živine: 245.109, mul: 11, mežgov: 6, oslov: 150, koz: 4.022, ovac: 37.050, prešičev: 169.898, perutnine: 408.643, gosi: 4.481 in panjev čebel: 39.864.

Strojev je bilo v rabi: 8.995 in sicer poljska železnica: 1, sejalnih strojev: 20, obračalnih strojev: 18, strojev za kositi: 21, mlatilnih strojev: 1.330, strojev za izkopavanje sadežev: 51, slamoreznih strojev: 7.745, mlečnih centrifug: 12, čistilnih strojev: 1.680, strojev za koruzo robkati: 196, stiskalnici za seno: 24 in strojev za mleti: 96.

Te stroje je gonilo v 8.691 podjetjih človeška, v 526 podjetjih živalska, v 4 podjetjih parna, v 77 podjetjih pa vodna moč.

S kmetijstvom se je bavilo na Kranjskem oseb: 242.875. Od teh je bilo 76.140 gospodarjev, 142.707 družinskih oseb, 127 kmetijskih uradnikov, 1.244 paznikov, 18.934 poslov, 3.723 dninarjev. Moških starih nad 16 let je bilo 97.792, pod 16 let: 19.061; ženskih starih nad 16 let je bilo 109.186, pod 16 let: 16.836 oseb.

Pečalo se je s samim poljedelstvom oseb: 60.098, s samim vrtnarstvom: 51, s samim vinogradništvom: 1726, s poljedelstvom in gozdarstvom 179.956 in s samim gozdarstvom 1.044 oseb.

Poleg svojega kmetijskega poklica se je bavil naš kmetijski stan s še postranskimi podjetji in sicer v zvezi z drugimi kmetijskimi podjetji (1.343), z industrijskimi (7.409), z hišno industrijo (2.361), s kmetijsko dnino (9.365), z obrtniško dnino (3.083) in delom nenatančnega določila 1.601 podjetji.

S kmetijskimi zemljišči je združenih še mnogo servitut pašnikov (22.024) in gozdov (9.133), ki ovirajo prostost in vrednost gospodarskih podjetij.

Silno malo se pečajo na Kranjskem s pridelovanjem sladkorne pese, kajti en sam gospodar jo je prideloval na zemljišču, ki meri 58 arov.

Prav malo se prideluje na Kranjskem hmelja. S tem pečalo se je samo pet gospodarjev na zemljišču, ki meri 749 arov.

Dva posestnika sama sta se bavila s pridelovanjem krompirja za predelovanje v špirit. Pri prvem je merilo zemljišče od 1—2 ha, pri drugem nad 100 ha.

Na podlagi teh in vseh podrobnih podatkov, ki se nahajajo v že izišli knjigi: *Ergebnisse der landwirtsch. Betriebzählung vom 3. Juni 1902*, bode možno vsakemu izobraženemu kmetovalcu preudariti, v kateri smeri se moramo na Kranjskem potruditi, da bomo napredovali in kako moramo svoje moči zastaviti da bomo dosegli svoj smoter.

Kako se je pospeševalo prenovljenje vinogradov na Kranjskem v letih 1904—1906?

(Uradni podatki c. kr. poljedeljskega ministerstva.)

Kranjska dežela je imela pred 30 leti 11.597 ha vinogradov; dandanes jih ima le 11.597 ha, ker se je v 30. občinah opustilo vinogradne nasade v velikosti 149 ha 45 a. Od teh se jih obdeluje 11.631 ha. Vsi po trtni uši okuženi vinogradi ali sumljivi, da v njih že pustoši ta mrčes, merijo 11.271 ha ali 97 % vseh vinogradov.

Da se povspesuje prenovljenje vinogradov, v ta namen podpirata naše vinogradne posestnike država in dežela na več načinov in sicer:

1.) s podukom. S tem, da deluje c. kr. vinarsko nadzorništvo v Novem mestu in deželni vinarski komisar v Ljubljani, ki prirejata cepilne in kletarske tečaje, popotni poduk, nadalje s pomočjo uzornih kletij, s priobčevanjem strokovnih spisov v domačih časopisih in z izdajanjem posebnih strokovnih knjig.

2.) Z oddajanjem ameriških podlog in cepljenk. V letih 1904, 1905 in 1906 je oddalo c. kr. vinarsko nadzorništvo 959.450 bilf (871.400 po znižani ceni in 88.050 brezplačno), 527.950 ključev (451.950 po znižani ceni in 76.000 brezplačno) in 39.097 cepljenk. Iz državnih in od dežele podpiranih trtnic, ter od zasebnih podjetij se je pa oddalo nad 3 milijone bilf in nad 600.000 cepljenk. Dosedaj se je sploh oddalo od države 11.704.350 bilf in ključev ter 65.597 cepljenk.

3.) Z brezobrestnimi posojili: Dosedaj ste dali država in dežela brezobrestnih posojil 1.148.956 K in sicer za prenovljenje vinogradnih nasadov v velikosti 1033 ha.

Prenovljenje kranjskih vinogradov se vrši od leta 1884 nadalje tako, da so najstarejši nasadi že 22 let stari in so vedno še enako rodovitni in čvrsti. Vseh na novo zasajenih in prerigolanih vinogradov velikost se ceni na 4000—4200 ha ali približno 37 % t. j. dobra tretjina.

Množina lansko jesen na Kranjskem pridelanega vina izkazuje uradno poročilo na 150.250 hl. Ako računimo poprečno vrednost samo po 40—50 K na hl, reprezentuje to vrednost 6—7 milijonov kron. Pridetek lanskega leta pak je bil le srednji in za celo tretjino manjši od predlanske letine.

Žal, da postaja prenovljenje vinogradov leto za letom ne le dražje, ampak vsled pomanjkanja delavcev — ker vse kmečko ljudstvo hiti v Ameriko — tudi težavneje. Tu bi bilo pač želeli, da bi se ta tok zlasti iz dolenskih vinogradnih krajev ustavil, kjer imajo ljudje doma dovolj dela, dovolj zaslužka in kjer so živeli nekdanj tako zadovoljno, da ni nikdo mislil na tujino.

Vsled izseljevanja postaja oskrbovanje vinogradov zelo težavno in preti celo nevarnost, da ne bode

moglo prerigolanje vinogradnih nasadov se nadalje tako intenzivno vršiti kakor sedaj, bati se je celo da se bodo začeli že sedaj obstoječi nasadi oskrbovati le bolj površno in nezadostno, kar bi pomenilo velik gospodarski udarec za Dolenjsko.

Potreba posebnih vlakov v poletnem času na dolenjskih železnicah.

Še pred 13. leti sta vsak dan drdrala po dva poštna voza, jeden iz Kočevja, drugi iz Novega mesta proti Ljubljani. Poleg uradnih stvari, posredovala sta tudi osebni promet. Dandanes vozijo tod obe progi dolenjskih železnic. Ko se je svoj čas šlo za to, da bi bila dežela prevzela garancijo za obrestovanje prioritetnih zadolžnic, bilo jih je mnogo, ki so zmajevali z rameni in se bali, da prevzame dežela previsoko breme in odgovornost, če sprejme to garancijo.

Dandanes smo drugega prepričanja.

Obšežen tovarni promet, ki leto za letom raste; velik osebni promet, ki pa vsled tega, da se ne prirejajo več tako pogostoma posebni vlaki bodisi za romanje ali v druge svrhe, nekoliko pada; večje zahteve, da bi se promet tujcev povzdignil; zlasti pa opravičena želja in zahteva vseh krajev ob dolenjskih progah, da bi ob nedeljah in praznikih ob poletnem času prihajali meščani k nam na izlete, da bi se lažje v večji meri posluževali dolenjskih Toplic, vse to zahteva opravičenost in osiguranje rentabilitete, uvedenje še jednega nedeljskega vlaka, ki bi odhajal zjutraj pozneje iz Ljubljane, recimo okoli 9. ure, a se vračal pozneje v Ljubljano, recimo okoli 12. ure ponoči. Zlasti zveza med Novim mestom in Stražo, da bi se zopet uvel enak osebni vlak, kakršen je bil začetkoma, da bi se moglo odpeljati ob 1. uri iz kolodvora v Novem mestu in se vrniti okoli 9. ure zvečer, je postala sedaj nujno potrebna. Mnogo meščanov podalo bi se rado ob nedeljah in praznikih v Toplice, bodisi v razvedrilo, bodisi, da bi se kopali, pa zaradi pomanjkanja vozov tega mnogokrat ne morejo storiti ali pa se ustrašijo prevelikih stroškov, in še bolj, ker se kočijaži pri takih prilikah preradi vpijanijo in stavijo do izletnikov nesramne zahteve. Pa kljub tem neugodnostim je treba le nekolikokrat opazovati, koliko veliko kočij se pelje vsako nedeljo ob ugodnem vremenu v Toplice. Kje so pa šele tujci in druge osebe, ki se dandanes vozijo od Novega mesta do Toplic ali pa peš hodijo. In skoro ves ta zaslužek bi si lahko pridobila ta stranska proga.

Če pa to velja za progo Novo mesto-Straža, koliko bolj velja to za celo progo med Novim mestom-Ljubljano in Kočevje-Ljubljano.

Kaj hočem tu naštevati, koliko mest, trgov in vasij leži ob teh progah; koliko prijetnih krajev za turiste nudi vsa Dolenjska; koliko dobro oskrbovanih

gostiln se nahaja ob obeh progah, ki bi lahko in rade napravile ob nedeljah in praznikih večji zaslužek, ako bi bila vozna zveza ugodnejša in prikladnejša za prihod in odhod? Se mora samo pomisliti, da je v navadnih razmerah odhod iz Ljubljane za nedeljske izlete ob 7. uri zjutraj prezgodnji in povratek ob polu 9. uri popoldne prezgodaj, zlasti če je treba odriniti iz Toplic, Novega mesta ali Kočevja. Tu ni mogoče pri sedanjih razmerah povzdigniti osebni promet. To naravnost uničuje vsako veselje do izletov na Dolenjsko. To nam popolnoma dokazuje dejstvo, da se osebni promet na dolenjskih progah ob nedeljah in praznikih zlasti v poletnem času naravnost in očitno znižuje, da pada.

In ravno isto opazujemo, da se nobeno društvo ne zanima več, da bi osnovalo izlete na Dolenjsko, ker jim je vozna zveza neugodna, garancijo za posebne vlake pa nikdo ne prevzema rad.

Dejstva, da so se posebni vlaki morali naročevati in da se isti dandanes več ne naročajo, da pada osebni promet, da postajajo zahteve posameznikov in cele Dolenjske leto za letom večje, želja in potreba, da se povzdignejo Toplice, vsi ti momenti in drugi vzroki, bi morali prometno ravnateljstvo c. kr. drž. železnice v Beljaku, ki oskrbuje in nadzira obrat dolenjskih železnic privesti do sklepa, da uvede po 13letnem obstoju železnice v svojo korist, v povzdigo prometa in da ustreže opravičenim željam in potrebam Dolenjske še en poseben vlak ob nedeljah in praznikih, ki bi imel označeni namen.

Sedanji velik osebni promet, v primeri s primitivnim pred 13 leti je najboljši dokaz o potrebi, da se vse stori, kar more na eni strani koristiti dolenjskim železnicam, na drugi strani pa povzdigniti osebni promet. Že lansko leto smo enkrat izrazili v tem smislu občne želje Dolenjske, danes ponovimo to v nadi, da ne bodo ostale glas vpijočega v puščavi.

Gospodarske drobtine.

Čemu nekatere svinje ne hoté pustiti prasce sesati? Svinje plemenitega plemena imajo časih nežno kožo, ki je zlasti na sescih, napojenih s krvjo močno občutljiva, torej jih prasci, zlasti ako imajo močno razvite zobé, pri sesanju močno dražijo. Radi bolečin, ki jih svinja začuti, se torej brani in prascem ne pusti sesati. Ako se pa potrgajo prascem konci više omenjenih zob, pa svinja te hude bolezní več ne čuti ter praset več ne odganja.

Pozor na konje pri zimskem miru. Ako konje v teku zime dobro krmimo z ovsom in senom ter ob času, ko konj nima dosti dela, le mirno stoji v hlevu, pa se lahko pripeti, da vzboli in sicer pri izpeljavi iz hleva na tako imenovanem vnetju mišic, ali tako imenovani „haemoglobinuriji“, ki se pojavlja na ta način, da konj jame na zadnjo nogo šepati, dokler ne postane popolnoma hrom, se uleže ter poti, dobi črnorudečo scalnico ter običajno navzlic zdravljenju pogine. Radi tega imejte pozor na konja po zimi!

Ne smemo ga z zrnem preveč krmiti, dobro tudi je, da ga peljemo slehrni dan kako uro na sprehod.

Kaj se ima zgoditi s krmo zaduhlo ali plesnavo? Zaduhla ali plesnjava krma se nikdar ne sme dajati breji živini, ako je poprej dobro ne pretresemo in poparimo ter pomešamo med drugo duhtečo krmo. Krmo močno zaduhlo ali plesnavo pa je bolje, da živini niti ne pokladamo.

Konjereja na Štajerskem. Po poslednjem številjenju 1900 l. redi vojvodina Štajerska 67.602 konja, iz česar je razvidno, da pripada pri premeru 22.427 $\frac{3}{4}$ štirjaških kilometrov 3 konje na 1 kilometer. Produktivne zemlje ima Štirsk 2.088.660 ha ali 33,1 % vsega površja in vsega površja spada na polje 381.645 ha, na travnike 241.039 ha, na navadne 110.476 ha, a 120.985 ha na planinske pašnike. Te razmere so zelo ugodne za rejo domačih živalij sploh. Kar se tiče reje konj, nahajamo v srednji in vzhodni Štajerski konje srednještajerskega plemena, ki so okrog 166 cm visoki, krepke rasti, močnih kostij in čvrstih mišic. Glava konj je dobro vstvarjena, ne preveč težka, vrat je lepo nasajen, hrbet kratek, širok in mišicast, bedra so isto tako močna in mišičasta. Noge so kratke, koščene in mišičaste, dobro postavljene.

Srednještajerski konji so vztrajni ter imajo uren, zdaten korak, in so jih poprej rabili zlasti v večjih mestih (kakor na Dunaju) pri tramvajih in omnibusih.

V vzhodni Štajerski je moči videti pogostoma tudi konje anglonormandskega ter polnokrvnikov angleškega plemena (konji ljutomerski, hartberski in savinjsko-dolinski).

Zlasti pa je zanimiva z obzirom na konjerejo severna Štajerska, kjer redé dandanašji noriški konji mnogokrat kaj znamenite cene, tako da jih niti v Pincgavu samem (na Solnograškem) ne najdemo boljših.

Letošnje leto (1905) mi je bilo dopuščeno pregledati konje v severni Štajerski. Bil sem pri številnih konjerejih, zlasti pa mi je ugajala konjereja g. J. Schaunitza v Döllachu pri Liezenu. Čitatelja bo gotovo zanimalo, ako mu načrtam malo sliko vsega tega dovolj velikega gospodarstva gospoda J. Schaunitza. Posestvo meri 3600 oralov (okrog 700 ha) gozda in planinskih pašnikov, 225 oralov travnikov (okolo 45 ha), 90 oralov (okolo 18 ha) polja in 360 oralov (72 ha) gozda brez pašnikov. On redi 12 noriških žrebcev kaj dobrega (pincgavskega) plemena, 2 petletni in 6 plemenskih kobil, 14 eno leto starih žrebet in 2 manjši žrebeti; dalje redi 70—90 glav goveje živine, tako imenovanih štajerskih srak, ki so močno podobne manj razviti naši moravski živini.

Odrastle krave tehtajo 350—550 kg, so na križu 115 do 125 cm visoke, imajo belo glavo, bel vrat in prednje prsi, spodnji trebuh, noge in rep. Ušesa imajo rudeča ali rudeče progasta, tudi rep je rudeč. Rogovi in parklji so rumeni isto tako tudi gobec. Na Štajerskem vlada mnenje, da so te živali, katerih plemo je jako staro, pomagale dokaj k utvorbni kravarske živine, kar vtegne biti glede podobe glave in vsega života zelo verjetno. Štajerske križaste krave so kaj odlične molznice ter močno vtrjene in skromne.

Dalje redi g. Schaunitzer 18 prašičev jorkširskega plemena, ki se ondotnemu podnebnju zelo prilaga.

Cepljenje koz zoper vranični prisad, ki je vpeljano po drugod, tukaj ni znano ter niti ni v rabi.

Vrhu tega redi omejeni živinorejec še 8 sanskih koz. Uprav takrat, ko sem ga bil obiskal, je bil krnil z mlekom od treh koz kaj zalo mlado žrebe, čegar mati je tretji dan po povrženju poginila. Kravjega mleka žrebe ni preneslo

ter je dobilo hudo drisko, kozje mleko pa mu je dobro teknilo.

Gosp. Schaunitzer ima štiri od erarja kupljene žrebce ter proda erarju vsako leto po 5—10 žrebcev v starosti od 3 do 5 let; za enega dobi običajno po 2400 do 3000 kron. Razun svojih žrebcev goji on tudi zale žrebeta dobrih plemen, nalašč kupljena v ta namen.

(Sp. T. H. V., posl. Podravski.)

O starosti živalij. Posebnost je to, da še doslej ne poznamo zakonov, po katerih se ravna starost živalij, kakor domačih, tako tudi tujih, seveda takšnih, ki se ponašajo z normalnim zdravjem. Očividno je odvisno to od tega, ali životni pogoji vstrezajo njih prirodi. Splošno vlada mnenje, da največje živali, takisto kot največje rastline, dosežejo najdaljšo starost. Tako n. pr. doživi miš 6 let, zajec 10, pes 12—18, ovca 15, prase 20, lev 35, konj 40—50, slon celo do 200 let. Tako daleč bi se še strinjalo z gorenjo trditvijo. Toda kako si je treba pojasniti to, da mačka ucaha do 40 let in da ptici žive mnogo dalje, nego sesalci iste velikosti? Kos živi v kletki 12 let, na prostem pa 18 let, kanarček v kletki do 20 let. Beloglavi jastreb, ki so ga prinesli l. 1706 v Schönbrun v ondotno menažerijo, je poginil šele 1824 l., živel je torej v ječi 108 let! Kokoš živi 10—20, golob pa 10 let.

Iz tega sledi, da življenje živalij je sicer odvisno tudi od njih velikosti, toda navzlic temu je še dokaj drugih razlogov, ki še niso preresetani.

Samo modroslovec Lotze se je vkvarjal s tem vprašanjem ter se izrazil, da veliko vlogo igra poleg starosti živali tudi njen temperament ter da preveliko in neprestalo gibanje poprej izčrpa organizmus. Radi tega urno tekoč zajec, srna, jelen itd. kakor tudi opice poginejo dokaj poprej, nego druge živali, ki se ne gibljejo tako kakor živali, ki se manj gibljejo, lovski pes tudi poprej, nego domači pes, med tem ko lenobna želja doseže kakih 40 let, ker se vsled svojega organizma ni prisiljena truditi.

Mušičast grah najlaže osnažimo, ako ga pred setvijo položimo za 14 dni v kotel ali v obližje peči ter ga imamo na toplem 20—30 °C. S to toploto se mladi črvički predčasno sprebude ter zlezejo iz graha. Vsled predčasne sprebuje se mrčes ne more dalje množiti, kar ima uprav pri ugonobitvi največji pomen.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 11.: (Ljudska posojilnica v M.) Koliko smemo odpisati v računskem sklepu za obrabo hiše?

Odgovor 11.: Navadno zadostuje $\frac{1}{2}$ % do 1 % letnega amortizacijskega odpisa, ker se hiša polagoma obrabi. V naših računskih sklepih imate natiskano po 2 % odpisa, več pa Vam ne svetujemo, ker bi se Vam znala davčna oblast upreti, češ, da hočete vstvariti tzv. „tiho rezervo“.

Vprašanje 12.: (Hranilnica in posojilnica v R.) Ali sme nadzorstvo vsak čas revidirati?

Odgovor 12.: Da, ker pravi § 24 združnega zakona, da mora nadzorstvo čuvati nad tem, „kako društvo v vseh razdelkih upravitva svoja opravila oskrbuje, ono sme poizvedeti, kako teko društvene stvari, vsak čas pregledati knjige in spise njegove in preiskati društveno blagajnico, koliko je v njej.“ Tako zakon. Sicer je ta določba sprejeta tudi v vseh pravilih. Mi tudi vedno priporočamo nadzorstvom najtopleje, naj izvrše vsako leto kolikor mogoče več nenapovedanih pregledov, ker je to le v korist posameznim zadrugam.

Vprašanje 13.: (Hran. in pos. v V.) Zadnjič ste nam na tem mestu odgovorili na tozadevno naše vprašanje, da se pri kolekovanju zadolžnic posojil na vknjižbo ne vpoštevata varščina. Prošimo, da nam navedete tozadevne odredbe z datumom in številko?

Odgovor 13.: „Določitev varščine za postranske pristojbine posvedočene terjatve niso podvržene posebni pristojbini (kolekovanju)“, razsodba upravnega sodišča z dne 8. novembra 1904, št. 11.715; z dne 19. oktobra 1905, št. 11.180. — „Pri odmerjanju pristojbine (koleka) zadolžnice služi za podlago odmerjanja samo izposojeni znesek, in ne tudi znesek varščine, katero je podal dolжник za slučajne postranske dolžnosti.“, razsodba c. k. upravnega sodišča z dne 17. maja 1905, št. 5481; z dne 27. junija 1905, št. 7221.

Vprašanje 14.: (Društvo za štednjo i zajmove v B.) Nekdo je vložil pri nas vlogo z opazko, da jo sme vzdigniti le on ali njegova žena. Mož je umrl in sedaj zahteva brat, s katerim se ranjki še ni bil porazdelil, da mu izplačamo vlogo v izogib tožbe. Prosimo pojasniti: 1. Ali sme zahtevati od nas sodnija, da ji damo na znanje, koliko je imel pokojnik pri nas naloženo? 2. Ali naj izplačamo vlogo bratu ali ženi, za katero je vinkulirana knjižica?

Odgovor 14.: Vsak denarni zavod, ki sprejema hranilne vloge, je dolžan na zahtevo zapuščinske sodnije naznaniti ji, kdo in koliko je imel pri njem vloge. Ne uvidevamo, zakaj bi se sodniji ne smeli dati taki podatki, ako so zadruge, katerih knjigovodstvo se vodi po trgovskih načelih, dolžne predložiti sodniji v spornih zadevah poslovne knjige (razsodba upravnega sodišča 2. decembra 1879, štev. 13.297 in 7. oktobra 1881, štev. 8344), in ako sme biti hranilna vloga predmet izvršilnega prisojila (razsodba z dne 31. januarja 1889). Sodniji morate torej na zahtevo dati na znanje; v Vašem slučaju pa smete izplačati vlogo edino le pokojnikovi ženi, ki je sedaj vsled smrti vlagatelja vsled pridržka edina opravljena za dvig vloge. Ako se pa brat čuti oškodovanega, ima pravico tožiti ženo, nikakor pa ne posojilnico. Finančna uprava pa seveda nima pravice zahtevati pojasnil glede hranilnih vlog posameznih strank v svrhu obdavčenja.

Vprašanje 15.: (Hranilnica in posojilnica v T.) Davčni urad nam je naložil globo, ker smo kolekovali neko zadolžnico po lestvici I. mesto po II., in sicer radi tega, ker dovoljuje dolжник v zadolžnici predznambo (prenotacijo) posojila. Povšek je bil občuten, zato smo vložili prošnjo za milostni odpis. Toda prošnja je bila odklonjena. Kaj nam je storiti?

Odgovor 15.: Plačati, in bojimo se, da bo morala še marsikatera druga naša raiffeizenka plačati enako globo, ako ne bo tako previdna, da vedno prečrta vse one točke v zadolžnicah, ki omenjajo pravico vknjižbe ali prenotacije. Posebno na Goriskem naj pazijo na to. § 2. zakona z dne 1. junija 1889, d. z. št. 91, določa, da smejo posojilnice raiffeisenskega sestava kolekovati zadolžnice članov po I. lestvici, razun onih listin, ki vsebujejo zemljeknjižnih izjav. Po I. lestvici smejo kolekovati tudi pogodbe za tekoči račun, katerega dovoljujejo svojim članom.

Vprašanje 16.: (Seoska blagajna v D.) Ali more sodna oblast kot zapuščinska oblast zahtevati od posojilnice, da jo obvesti o vlagatelju in o iznosu njegove vloge?

Odgovor 16.: Prosimo, preberite odgovor štev. 14.

Vprašanje 17.: (Hranilnica in posojilnica v G.) Koliko se posojuje na zavarovalne police na doživetje?

Odgovor 17.: Na same police brez poročstva ne posojuje, ker je vrednost police odvisna v prvi vrsti od starosti police, potem pa od rednega plačevanja premij. Čimbolj stara je polica, tembolj je vredna, nikar pa ne vzemite kot

podlago za dovoljevanje posojila zavarovano svoto, nego samo vplačano svoto premij. V zgled Vam povemo ta-le slučaj, katerega je naš urednik zaznal pri neki svoji reviziji: Posojilnica je dovolila precešnjo svoto samo proti zastavi zavarovalne police na življenje, in pri tem vzela v ozir zavarovano svoto. Poročstva druge osebe ni zahtevala, dasi bi bila morala to storiti v smislu predpisa svojih pravil. Stranka je nekaj časa po tem odpotovala, prenehala je plačevati zavarovalne premije, da tudi obresti, menda nam ni treba še posebej povdarjati . . . in posojilnica je na to morala navzlic tožbi posojilo odpisati v zgubo, ker ni imelo izvršilo pri dolžniku nobenega uspeha, zavarovalna polica pa je bila ravno toliko vredna kot papir na cesti, katerega veter okoli žene.

Vprašanje 18.: (Ista.) Kako je ravnati s takimi prosilci posojil, ki so že pri kaki drugi posojilnici z neomejeno zavezo udje? Ali sme jeden biti pri dveh?

Odgovor 18.: Zakon sicer ne zabranjuje, da bi ena in ista oseba smela biti član dveh enakih zadrug z neomejeno zavezo. Toda kak pomen more imeti za Vas član, ki že drugje visi s celotnim svojim premoženjem, to lahko sami preudarite. Edino tedaj bi smeli sprejeti takega člana-prosilca, če s posojilom, katerega pri Vas dobi, poplača dolg, ki ga ima pri drugi posojilnici in tam svoje članstvo odpove.

Vprašanje 19.: (Društvo za šted. i zajm. v B.)

Odgovor 19.: Na Vaše vprašanje smo odgovorili obširneje v posebnem članku v današnji številki: Hranilnice in posojilnice in vprašanje skupne nabave gospodarskih potrebščin. Sicer pa drugo pismo.

Vprašanje 20.: (Hranilnica in posojilnica v M.) Nekatere posojilnice zahtevajo pri posojilih na poročstvo dva poroka. Ali je to samo nasvetovano ali ukazano?

Odgovor 20.: Če prečitata Vaša pravila v točkah, ki se tičejo posojil, razvidite, da mora biti pri vsakem na osebni kredit dovoljenem posojilu poleg dolžnika soobvezana še vsaj ena oseba kot porok in plačnik. Ali je mesto enega potreba dveh ali še več porokov, o tem mora v posameznem slučaju soditi načelstvo, ko dovoljuje posojilo.

Zadružni pregled.

Stolica za zadružništvo. Pri novo ustanovljeni višji trgovski šoli v Berolinu se je ustanovila posebna stolica za zadružništvo. Zasedel jo je Dr. Crüger, načelnik Splošne zveze pridobitnih in gospodarskih zadrug v Berolinu, katero je zasnoval svoj čas Schulze-Delitsch. Pouk o zadružništvu se je sprejel med izpitne predmete, v izpraševalno komisijo pa je bil izvoljen omenjeni Dr. Crüger.

Raiffeisenske posojilnice na Gorenjeavstrijskem. Koncem l. 1906 je bilo na Gorenjeavstrijskem 233 hranilnic in posojilnic po Raiffeisenskem sestavu, ki so imele 24.407 članov z 554.020 K deležev. Hranilne vloge pri teh zavodih so znašale 32.393.469 K, posojila pa 17.322.585 K. Naložena denarja pri gornjeavstrijski zadružni osrednji blagajni, drugih zavodih in v vrednostnih papirjih so imele navedene zadruge za 16.071.266 K, od tega nad 11 milijonov samo pri osrednji blagajni, nad 3 milijone pa v vrednostnih papirjih. Obrestna mera za hranilne vloge se giba med 3% in 4¹/₄%, za posojila pa med 3¹/₂% in 5¹/₂%. 81 posojilnic posoja po 4%, 84 po 4¹/₄%, 54 pa po 4¹/₂%, in le 2 po 5%, ena sama pa po 5¹/₂%. 232 zadrug spada pod nadzorstvo deželnega odbora, ki je na Gornjeavstrijskem revizijski organ, le ena zadruga stoji izven tega nadzorstva.

Kedaj pa bomo mi v stanu preko našega združništva vplivati na znižanje obrestne mere, osobito glede posojil?

Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu je imela koncem l. 1906 220 zadrug z nad 34.000 članov. In sicer je bilo 214 posojilnic in 6 kmetijskih gospodarskih društev. Zadruge so izdale posojil za K 8,954.266, hranilnih vlog pa so imele koncem leta 1906 K 1,629.883. Pri centrali so imele zadruge izposojil za K 7,730.461. Skupni promet cele organizacije je znašal za l. 1906 K 32,414.660. Promet z nepremičninami je znašal K 943.535, z nakupom in prodajo gospodarskih potrebščin pa K 698.266.

Živinorejske zadruge. Vprašanje, kako primerno urediti dobavo mesa za dunajsko mesto, postaja vedno bolj pereče in težko. Zato se vrše pogostoma razna posvetovanja, ki se bavijo z rešitvijo tega vprašanja. Dne 20. m. m. se je vršil pod predsedstvom poljedelskega ministra grofa Auersperga na Dunaju sestanek zastopnikov ministerstva, nižjeavstrijskega namestništva, Splošne zveze kmetijskih zadrug, osrednje poljedelske zveze, nižjeavstrijskega kulturnega sveta in dunajske občine. Sklenile so se z ozirom na dobavo mesa razne resolucije, izmed katerih omenjamo le ono, ki priporoča najživahnejšo skrb za pospeševanje in ustanavljanje živinorejskih zadrug. Pri tej priliki obračamo z novega pozornost naših združnikov na to vrsto zadrug, ki bi ne vplivala blagodejno samo na povzdigo in izboljšavo naše živinoreje, nego tudi na razvoj našega mlekarskega združništva.

Eksportna zadruga za zelenjavo se je ustanovila v Gorici. Za letos se hoče baviti samo s prodajo krompirja. Ker je baš trgovina s krompirjem ena najtežjih in najvažnejših zadač, posebno za goriško okolico, želimo zadrugi iskreno, da se ji posreči gospodarska namera, katero si je postavila kot smoter.

Ustanovitev kmetijskega društva za prodajo živine na Dunaju. Na povabilo Splošne zveze kmetijskih zadrug na Dunaju se je vršil dne 11. t. m. na Dunaju sestanek delegatov raznih kmetijskih zvez in družb. Pod predsedstvom barona Störcka, načelnika Splošne zveze, se je sklenilo po daljšem razgovoru, ustanoviti na Dunaju posebno organizacijo za prodajo živine po zgledu enakih organizacij v Hamburgu in drugih mestih v Nemčiji. Izvolil se je kurtorij, v delokrog katerega spada vrhovno vodstvo cele akcije, poleg tega pa pravi odbor, ki bo izvrševal poslovanje nove osnove. Za Združno zvezo v Ljubljani se je udeležil sestanka njen načelnik, gosp. Dr. I. E. Krek.

Združništvo v Srbiji. Združništvo kmetijske smeri se tudi v Srbiji vedno bolj širi. Tako je bilo koncem l. 1905 samo kreditnih zadrug že 528, ki so se osredotočevale v „Glavni Savez srpskih zemljoradničkih zadruga“ v Belemgradu. Navedenega leta so imele 5,907.241 dinarjev denarnega prometa; 1,130.019 dinarjev hranilnih vlog; 1,179.366 dinarjev izplačanih posojil in 89.569 dinarjev rezervnih fondov. (1 dinar = 95 ¹/₄ vin.) Otroških in drugih malotnih vlog je bilo 298.036 dinarjev. Poleg tega je še prilično 350 drugih zadrug začlanjenih pri Glavnem Savezu. Srpska zveza izdaja kot svoje glasilo „Zemljoradničko zadrugo“, ki izhaja že v 13. letniku.

Kmetijsko združništvo na Nemškem. Dne 1. julija 1906 je bilo na Nemškem 20.128 kmetijskih zadrug, in sicer 97 osrednjih zadrug, 13.591 hranilnic in posojilnic, 1939 nabavnih zadrug, 2922 mlekarskih in 1579 drugovrstnih zadrug. Vse te zadruge so imele okroglo 1,750.000 članov. 95% teh zadrug je bilo združenih v posebnih provincialnih zvezah, in sicer je bilo koncem leta 1906 41 pokrajinskih zvez v

Državni zvezi kmetijskih zadrug v Darmstadtu, poleg teh pa še 8 izoliranih zvez.

Združna zveza v Celju je imela dne 13. junija svoj občni zbor v Narodnem domu v Mariboru. Za svojega potovalnega združnega učitelja je nastavila gosp. Vl. Pušenjaka, ki se je prošlo leto učil na združni šoli v Darmstadtu.

Književnost.

Poročilo o delovanju kmetijsko-kemijskega preskušališča za Kranjsko v Ljubljani leta 1906. Sestavil Dr. E. Kramer. Ljubljana 1907. Založilo kmetijsko-kemijsko preskuševališče. — Dobili smo to malo 12 strani obsegajočo knjižico, ki v večjih potezah podaja poročilo o delovanju preskušališča za Kranjsko v l. 1906. Knjižica je skrbno sestavljena in pregledna. Razdeljena je v sledeče oddelke: I. Preiskovanje vposlanih predmetov. II. Izvajanje praktičnih poskusov. III. Objava preiskovanj in preizkušenih uspehov. IV. Predavanja, V. Odgovori na vprašanja in strokovna mnenja.

Iz poročila posnemamo, da se naši kmetovalci vedno le premalo še ozirajo in vporablajo kmetijsko-kemijsko preskušališče v Ljubljani, toda tudi skrb poklicanih činiteljev za zavod je prepovršna, kakor je spoznati iz sledečih besed v poročilu:

„Na praktične poskuse se ni moglo posebno ozirati iz enostavnega razloga, ker nima zavod v to potrebnih materialnih sredstev. Sploh ne odgovarjajo niti priprave niti denarni prispevki za vzdrževanje zavoda onim zahtevam, ki bi mu omogočile že v naprej vspešno delovanje.“

Zalostno priznavanje ravnatelja zavoda, poklicanega v povzdigo in pospeševanje kmetijstva! Zavod je napravil 1479 preizkusov, in sicer 1007 rdeče detelje in lucerne, 385 mleka za mlekarske zadruge, ostale pa raznih semen, krmil in umetnih gnojil. Preiskovala so se nadalje v svrhu študij kranjska grozdja in vina kranjskih vrst, napravili so se poskusi o pojemanju kislin pri povretju grozdnega mošta, preiskovale so se gorenjske hruške moštarice in pridobivale samočiste droži, ki so se oddajale vinogradnikom. Zanimivi so poskusi gnojenja in obdelovanja na Ljubljanskem barju, in sicer na Karolinski zemlji, v Logu, v Blatni Brezovici, pri Studencu, pri Škofelji in ob Izanski cesti pri Studencu. Vršila so se tudi preiskovanja o množini čreslovine, ki jo vsebuje na Kranjskem divje rastoči sumah. Poročevalec je pri raznih mlekarskih zadrugah predaval o preiskovanju mleka, v društvu za pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja pa o pridelovanju krme.

S preiskovanjem mleka na maščobo za mlekarske zadruge se je pričelo v aprilu l. l. Dr. Kramer piše o tem na strani 3.:

„Danes je na Kranjskem 80 mlekarskih zadrug. Mleko plačujejo večinoma po litrih in se pri tem malo ozirajo na kakovost t. j. na maščobo mleka. Nekatere mlekarske zadruge mleka ne preiskujejo na maščobo, druge store to samo za poskušnjo. Resničen pregled mleka pa pri naših mlekarskih zadrugah sploh ne obstoja. Razume se samo ob sebi, da se gre zadržnikom često za to, da čimveč mleka oddajo, ne glede na njegovo kakovost. Da ne morejo biti take razmere v korist razvoju naših mlekarskih zadrug, je lahko umljivo.“

V interesu naših mlekarskih zadrug bi bilo torej, da bi se v slučaju, da združno načelstvo ne skrbi za redno

in pravilno preiskovanje mleka v zadrugah, odjemali mlečni preizkusi po predpisih preskušališča ter se mu pošiljali v preiskavo.

Na Nižjeavstrijskem se je centralizacija preiskovanja mleka na maščobo prav dobro obnesla, kar dokazuje dejstvo, da so poslale mlekarske zadruge c. kr. kmetijsko-kemičnemu preskušališču na Dunaju leta 1905 skupno 15.836 in leta 1906 pa 29.089 mlečnih preizkusov v preiskavo.

V poslovnem letu so poslale mlekarske zadruge tukajšnjemu preskušališču 385 mlečnih preizkusov v preiskavo. Število preizkusov je sicer neznatno, vendar se mora vpoštevati, da potrebuje vsaka novotarija leta, predno se pri kmetskemu prebivalstvu udomači.

Od teh je imelo maščobe:

do 3.0 ‰	41 preizkusov
od 3.0 ‰ 3.2 ‰	32 ‰
„ 3.2 ‰ 3.6 ‰	144 ‰
„ 3.6 ‰ 4.0 ‰	80 ‰
čez 4.0 ‰	88 ‰

Iz navedenih števil sledi, da je bila kakovost mleka, ki so ga bile vpslale mlekarske zadruge, glede na maščobo zelo premična. Preiskovanje mleka na maščobo se vrši po Gerberjevem acidobutyrometričnem načinu. Zadruge dobivajo od preskušališča preizkusne zabojčke s 40 preizkusnimi steklenicami za lastno ceno.*

Civilnopravdni red v slovenskem jeziku. Pred časom je izšla nova pravna slovenska knjiga „Civilnopravdni red in sodni pravilnik“. Uredil je knjigo gospod dr. Eduard Volčič, c. kr. sodni svetnik v Novem mestu. Knjiga se odlikuje po lepi pravilni in lahko umljivi slovenščini. Opremljena je poleg besedila zakona z raznimi sodbami najvišjega sodišča, dalje z odločbami justičnega in drugih ministerstev, ter višjih sodišč v Gradcu in v Trstu. Vse te stvari olajšujejo razumevanje besedila postav. — Ob koncu knjige so pridejane določbe o postopanju v pravnih radi ločitve zakona in razporoke, dalje odvetniška tarifa in končno tudi vsa doslej izišla za javnost namenjena določila o uporabi slovenskega in hrvaškega jezika pri sodiščih. Ta del knjige je radi tega važen, ker teh postavnih določil o uporabi slovanskih jezikov na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Primorskem in Dalmaciji doslej nismo imeli skupaj zbranih. Vrh tega so knjigi dodejani še predpisi o sodnih pristojbinah, (o pristojbinah za sodbo, dalje za zemljeknjižne prošnje, posebej vpisnine i. t. d.)

Knjigo, ki obsega 910 strani priporočamo vsem našim članicam v nabavo.

Iskanje postavnih določil za razne slučaje je zelo olajšano tudi nejuristom, ker je zadaj natančno sestavljeno abecedno kazalo o vseh stvareh, ki se jih v knjigi najde.

Cena v platno vezani knjigi je K 8.—, s poštnino 55 v. več. Naroči se jo lahko v vsaki knjigarni. Pripravljeni smo pa našim članicam naročiti knjigo tudi mi sami in je treba v to svrhu samo tozadevne naročilne dopisnice na naš naslov.

Izvillek iz poljedeljskih poročil.

Da, da, vročina! Če me je kdo v preteklem vročem poletju vprašal:

Kaj bi, posebno pri delu na polju, proti hudi žeji storil, tedaj sem mu priporočil, kar s tem vsem mojim bralcem priporočam; poizkusil je in se mi zahvalil za dober svet in se nadejam, da bode marsikateri bralec teh vrstic, čeprav samo v mislih, storil isto, ako poskusi sam.

Vzemi, sem mu rekel, 1 liter vode, primešaj ji jedno polno žlico, približno 15—20 gramov „Frankovega“ dodatka k kavi, katerega ima tvoja žena itak v kuhinji, in kuhaj to dobrih 5 minut, potem postavi ta prevretek na stran za 5 minut, da se sčisti, na to pa odliv prevretka postavi v klet, da se shladi (če ti bolje ugaja, lahko prideneš nekoliko sladkorja) in ga vzemi potem v steklenici s seboj na polje. — Najbolje je, če steklenico zagrebeš na kakem senčnatem prostoru, potem bode ta okrepčujoča pijača ostala dolgo časa hladna.

Ako si žejen, popij precejšnji požirek tega mrzlega „Frankovega“ prevretka in čudil se bodeš, da te žeja ne bode zopet nadlegovala dolgo časa.

„Frank“ torej ni samo najboljši pridelek k kavi, ker kot tak je itak splošno poznan, temuč tudi prav primerno sredstvo za žejo.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

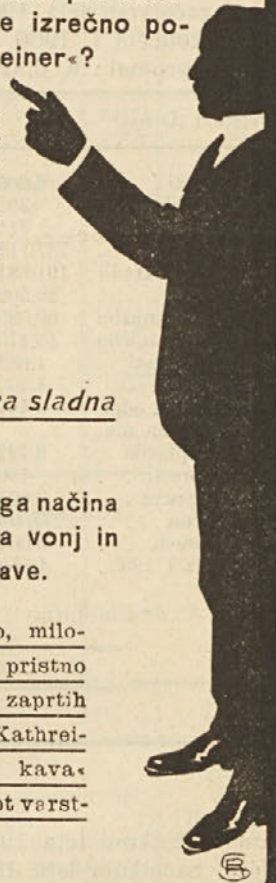
Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodjanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot verstveno znamko.

Vabilo na

IZVANREDNI OBČNI ZBOR

Ihranilnice in posojilnice v Senožečah, registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

koji se bo vršil na 11. julija 1907 ob 9. uri zjutraj v Zadrugni uradnici.

Dnevni red: Izvolitev načelnika.

Ako bi radi prepičle udeležbe ne bil občni zbor sklepčen, vršil se bo eno uro pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom občni zbor, sklepaje brez ozira na število članov.

Računski zaključki.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Zagorju ob Savi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za II. upravno leto 1906.

Člani: stanje začetkom leta 1906 46, v upravnem letu pristopilo 18, izstopilo 0, koncem leta 1906 64.

Deleži: stanje zač. l. 1906 46, v uprav. letu prirastlo 18, odpadlo 0, koncem l. 1906 64; odpovedano: 1.

Denarni promet: K 149.077-72.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži — vplačani . . .	36	—	Vzdig. hran. vloge . . .	18.455	70	Posojila	46.710	—	Deleži	128	—
Hran. vloge s kapi- talizovanimi obr. . .	42.686	47	Obr. hr. vlog izplač. . .	160	38	Tek. račun z zvezo . .	15.617	88	Hran. vloge s kapi- talizovanimi obr. . .	62.265	25
Vrnjena posojila . . .	2.740	—	Obr. hran. vlog kap. . .	1.917	80	Inventar premični . .	271	72	Predpl. obr. posojil . .	550	04
Tekoči rač. z Zvezo . .	24.441	44	Dana posojila	28.900	—	Zaostale obr. posojil .	97	73	Rezer. zaklad	104	35
Obresti tek. računa . .	731	15	Tekoči rač. z Zvezo . .	24.674	66	Vrednost tiskovin . .	161	77	Čisti dobiček	366	42
Plačane obr. od pos. . .	2.115	06	Obresti posoj. povrn. .	4	38	Delež pri Zadr. zv. . .	400	—			
Upr. in urad. prispev. .	171	95	Upr. in urad. stroški .	137	08	Gotov. 31. dec. 1906 .	154	96			
Pristopnine	18	—	Rentni davek in ne- posredne pristojb. . .	11	38						
Gotov. začet. l. 1906 . .	1.676	27	Delež Zadruž. zvezi . .	200	—						
			Gotov. 31. dec. 1906 .	154	96						
	74.616	34		74.616	34		63.414	06		63.414	06

Centralna posojilnica v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za VI. upravno leto 1906.

Člani: začetkom leta 1906. 1016, v upravnem letu pristopilo 204, odpadlo 8, koncem leta 1906. 1220.

Deleži: koncem l. 1906. K 27.536.

Denarni promet: K 6.823.967-17.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Glavni deleži	2.000	—	Glavni deleži	400	—	Efekti	7.373	—	Hranilne vloge s ka- pitaliz. obrestmi . .	1.673.320	02
Opravični deleži	398	—	Opravični deleži	12	—	Efektne obresti	280	—	Tekoči račun	182.816	69
Pristopnine	215	—	Hranilne vloge	634.201	67	Inventar	1.259	63	Glavni deleži	25.200	—
Hranilne vloge	787.112	85	Obresti hranil. vlog . .	2.919	26	Pos. na osebni kredit . .	500.454	65	Opravični deleži	2.336	—
Pos. na osebni kredit . .	191.881	89	Posojila	218.967	83	Posojila na vknjižbo . .	1.003.689	90	Rezer. fond	10.024	14
Pos. obresti	25.509	73	Posojila na vknjižbo . .	336.150	02	Posojila na mesečna odplačila	61.408	17	Razpoložni zaklad . . .	129	93
Posojila na vknjižbo . .	60.085	92	Obr. pos. na vknjižbo . .	104	82	Zaostale obresti pos. .	4.775	21	Predplačane obresti posojil	3.354	90
Obr. pos. na vknjižbo . .	45.470	99	Upravni stroški	11.028	71	Zaostale obresti po- sojil na vknjižbo . . .	17.105	70	Predplačane obresti posojil na vknjižbo . .	7.216	89
Zamudne obresti	1.682	04	Dividende	665	—	Zaostale obresti po- sojil na mes. odpl. . .	523	17	Predplačane obresti posojil na mesečna odplačila	7	65
Upravni prispevki	4.863	13	Nakup del. kroj. zad. .	768	—	Obresti deležev kro- jaške zadruge	1.328	39	Dividende	922	35
Pos. na mesec. odpl. . .	6.467	35	Pos. na mes. odplač. . .	64.900	—	Tekoči račun	187.214	28	Predplačana najem- nina stavb. uprave . .	600	—
Obr. posojil na me- sečna odplačila	2.422	65	Knjige in tiskovine . .	494	29	Vrednost knjig in ti- skovin	1.400	60	Čisti dobiček	13.991	32
Efektne obresti	120	—	Razpoložni zaklad . . .	3.030	—	Kupljeni deleži kro- jaške zadruge	11.472	40			
Stavbna uprava	3.601	71	Inventar	200	—	Stavbe	112.500	—			
Tekoči račun	2.277.156	05	Posojilne obresti	29	—	Blagajna	9.134	79			
Tekoče obresti	3.004	53	Efekti	120	—						
Gotovina iz l. 1905 . . .	4.559	14	Stavbna uprava	1.242	63						
			Stavbe	112.500	—						
			Tekoči račun	2.019.682	96						
			Gotovina za leto 1907 .	9.134	79						
	3.416.550	98		3.416.550	98		1.919.919	89		1.919.919	89

Hranilnica in posojilnica v Knežaku,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za III. upravno leto 1906.

Člani: začetkom leta 1906. 184, v upravnem letu pristopilo 41, odpadlo 18, koncem leta 1906. 207.

Deleži: začetkom leta 1906. 184, v upravnem letu prirastlo 41, izplačano 18, koncem leta 1906. 207, odpovedano: —.

Denarni promet: K 444.470-42.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži — vplačani . . .	82	—	Deleži	36	—	Posojila	119.991	74	Deleži	414	—
Hran. vl. s kap. obr. . .	156.304	93	Vzdig. hranilne vloge . .	69.871	07	Tekoči rač. z Zvezo . .	79.987	14	Hranilne vloge s kap. obrestmi	207.470	33
Vrnjena posojila	17.856	72	Obr. hran. vlog izpl. . .	571	20	Inventar premični . . .	233	25	Predplač. obr. posojil . .	298	32
Tekoči rač. z Zvezo . . .	39.188	32	Obr. hr. vlog kapital. . .	6.594	44	Zaostale obresti pos. . .	1.141	82	Rezer. zaklad	1.478	82
Obresti tek. računa . . .	2.371	61	Dana posojila	50.053	62	Vrednost tiskovin . . .	50	—	Čisti dobiček	945	45
Plač. obr. od posojil . .	4.932	80	Tekoči rač. z Zvezo . .	89.821	61	Delež „Zadr. zvezi“ . .	1.000	—			
Upr. in urad. prisp. . . .	611	85	Obr. pos. povrnjene . . .	37	23	Prehodni	287	25			
Pristopnine	32	—	Upr. in urad. stroški . .	935	94	Gotov. 31. dec. 1906 . .	7.915	72			
Gotov. začet. l. 1906 . .	4.812	84	Rent. dav. in nep. pr . .	68	99						
			Prehodni	287	25						
			Got. 31. decem. 1906 . .	7.915	72						
	226.193	07		226.193	07		210.606	92		210.606	92

Vinarskega in gospodarskega društva v Komnu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za I. upravno leto 1906.

Člani: stanje začetkom leta 1906 —, v upravnem letu prirastlo 30, izstopilo —, koncem leta 1906 30.

Deleži: stanje začetkom leta 1906 —, v upravnem letu prirastlo 31, odpadlo —, koncem leta 31, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 24.994.25.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vplačani deleži . .	690	—	Izdatki za blago . .	7.917	51	Vrednost blaga-vina			Deleži	690	—
Pristopnine	120	—	Voznina	105	10	31. dec. v zalogi .	4.254	66	Izposojila	5.148	52
Izposojila	5.148	52	Užitnina	1.421	84	Vred. prem. invent.	1.037	20			
Prejemki za blago .	6.260	36	Inventar premični .	1.152	44	Delež pri Zadr. zvezi	10	—			
Najemnina sob . .	167	80	Davki	10	98	Zguba	528	15			
Razno	114	70	Upravni stroški . .	1.790	31	Gotov. konc. l. 1906	8	51			
			Obresti izposojil .	84	69						
			Delež „Zadr. Zvezi“	10	—						
			Gotov. konec l. 1906	8	51						
	12.501	38		12.501	38		5.838	52		5.838	52

Prva mlekarška zadruga v Planini pri Cerknem na Primorskem,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za VIII. upravno leto 1906.

Člani: stanje začetkom leta 1906 48, v upravnem letu pristopilo —, izstopilo 4, koncem leta 1906 44.

Deleži: stanje začetkom leta 1906 107, v upravnem letu prirastlo —, odpadlo 11, koncem l. 1906 96, odpovedano: 1.

Denarni promet: K 29.495.10.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1905	304	45	Izplačani deleži . .	48	—	Vrednost blaga . .	25	20	Deleži	576	—
Vplačani deleži . .	19	—	Vrnjena izposojila .	47	15	Terj. na blag. pri zad.	3	45	Izposojila	41	41
Izposojila	41	41	Izdatki za blago . .	7.031	14	Terj. na blag. pri nez.	445	50	Dolg na blagu zadr.	551	89
Prejemki za blago .	9.460	02	Voznina	371	38	Vrednost nepr. inv.	3.534	73	Dolg plačab l. 1906	55	—
Inventar nepremični	240	—	Dano predplačilo . .	106	—	Vrednost prem. inv.	781	37	Rezervni zaklad . .	5.476	19
Inventar premični .	20	85	Inventar nepremični	3.456	87	V c. kr. pošt. hran	1.842	78	Čisti dobiček . . .	628	39
Vrnjeno predplačilo	106	—	Inventar premični .	19	55	naložen denar . .	43	59			
Dvigljeno iz poštne			Neposredna pristojb.	3	—	Delež Zadr. zvezi .	200	—			
hranilnice	4.348	03	Upravni stroški . .	1.408	05	Delež pri Gosp. zv.	22	—			
Obr. c. kr. pošt. hran.	72	24	Obresti izposojil . .	1	29	Got. koncem l. 1906	432	26			
5% popust na mleku			V c. kr. pošt. hran.	2.038	99						
v korist zadrugi .	351	68	Gotov. konec l. 1906	432	26						
	14.963	68		14.963	68		7.328	88		7.328	88

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamnigori,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za XII. upravno leto 1906.

Člani: začetkom leta 215, v upravnem letu pristopilo 14, odpadlo 15, koncem leta 214.

Deleži: stanje začetkom leta 324, v upravnem letu prirastlo 14, izplačano 46, koncem leta 292; odpovedano 9.

Denarni promet: K 1.575.394.04.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1905	1.097	04	Deleži — izplačani .	7.060	85	Vrednost blaga . .	108.407	80	Deleži	31.960	70
Vplačani deleži . .	4.585	40	Vrnjena izposojila .	1.691	—	Terj. na blag. pri nez.	82.809	13	Neizplačane obr. del.	911	02
Pristopnine	119	—	Izdatki za blago . .	313.432	29	Vred. neprem. inven.	36.272	64	Izposojila	178.764	93
Izposojila	3.048	17	Voznina	17.828	81	Vred. prem. invent .	18.237	36	Dolg na blagu nezad	12.340	88
Prejemki za blago .	361.271	55	Bolniška blagajna .	1.813	97	Imovina v c. kr. av.			Dolg na obr. od izpo.	127	47
Kazni po §§ 7, 12 pr.	151	05	Nakup inventarja .	15.651	82	pošt. hranilnici .	2.117	74	Dolg na nepr. inven.	93	34
Vzdig iz Zadr. zveze	232.166	34	Odplačilo inventarja	3.584	25	Imovina v kr. ogrski			Dolg na strojih c. kr.		
Vzd. iz c. kr. av. p. hr.	92.999	45	Davki	107	59	pošt. hranilnici .	2.131	58	trgov. ministrstvu	14.331	39
Vzd. iz kr. ogr. p. hr.	84.826	80	Neposredne pristojb.	17	40	Kavcija in naloženi			Rezervni zaklad . .	9.181	44
Obr. tek rač. oz. izp.	2.905	14	Upravni stroški . .	9.289	28	denar	655	82	Amortizacijski zakl	785	28
„ kavcije (oblig.) .	106	27	Obresti deležev . .	1.049	60	Obligacije	200	—	Rezerva za zgube .	569	02
„ c. kr. avst. p. hr.	17	10	Obresti tek. računa			Gotov. konc. l. 1906	1.811	86	Čisti dobiček . . .	3.638	46
„ kr. ogr. pošt. hr.	11	39	in izposojil	10.796	47						
Prodane premičnine	350	—	Vloga v c. kr. av. p. h.	90.696	43						
Vzdig. naložen denar	4.217	97	„ v kr. ogr. p. hr.	76.241	91						
Povrnjena voznina .	68	45	„ v Zadr. zvezi . .								
Najemščina	10	40	v Ljubljani	235.493	60						
Povr. pridob. davek	23	86	Kavcije in naloženi								
Prodane obligacije .	600	—	denar	2.035	82						
Razni	27	57	Gotov. konec l. 1906	1.811	86						
	788.602	95		788.602	95		252.703	93		252.703	93

VABILO

k

III. REDNEMU OBČNEMU ZBORU „Gospodarske Zveze“,

centrale za skupni nakup in prodaje v Ljubljani,
registrirane zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši v četrtek dne 18. julija 1907 ob 1 $\frac{1}{2}$ 3. uri popoldne
v hotelu „UNION“ v prostorih slov. kršč. soc. zveze (uhod Francišanske ulice).

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.	3. Odobritev računskega zaključka za l. 1906.
2. Poročilo načelstva.	4. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 25. junija 1907.

J. N. Babnik, predsednik.

Izveček iz pravil § 14. Vsako zvezino zadruga zastopa na občnem zboru njen načelnik, če pa ta na občnem zboru ni prisoten, zastopa zvezino zadruga drugi pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva dotične zadruga.

Posamezne osebe, ki so člani zveze, se udeležijo občnega zbora sami.

§ 15. Na občnem zboru daje vsak vplačan delež po 20 kron 10 glasov in vsak vplačan delež po 2 kroni 1 glas.

V smislu § 9 pravil leži od 10. do 18. julija računski zaključek članom in članicam v pisarniških prostorih med običajnimi uradnimi urami na vpogled.

NB. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se na istem mestu z istim dnevnim redom ob 1 $\frac{1}{2}$ 4. drugi, kateri sklepa brezpogojno, ne glede na število navzočih članov.

VABILO

na

izredni občni zbor

Sitarske in žimarske zadruga v Stražišču,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 7. julija 1907 ob 3. uri pop.
v stari šoli.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.	
2. Slučajnosti.	Načelstvo.

VABILO

k

izvanrednemu občnemu zboru

Gospodarskega društva v Sočrgi,
registrirane zadruga z om. zavezo,

ki se bo vršil dne 14. julija t. l. ob 5. uri popoldne
v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Odstavljenje in volitev načelnika in načelstva.	
2. Morebitni predlogi.	Načelstvo.

VABILO

k

občnemu zboru

Ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija 1907 ob 4. uri
pop. v prostorih Kršč. gosp. društva h. št. 272. v Idriji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.	
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1906.	
3. Volitev odborov.	
4. Razni predlogi.	Načelstvo.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Vinorejske zadruga v Leskovcu pri Krškem,
registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 14. julija 1907 po prvi masi
v izobraževalnem društvu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.	
2. Poročilo nadzorstva.	
3. Potrjenje računskega zaključka.	
4. Slučajnosti.	Načelstvo.

VABILO

na

XI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Stari Loki,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 14. julija 1907 ob 1/2 4. uri popoldne v kaplaniji v Stari Loki.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva, oziroma računskega pregledovalca in njega namestnika.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ob omenjeni uri občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa ne oziraje se na število članov, na istem mestu in z istim dnevnim redom.

VABILO

na

redni občni zbor

Posojilnice v Zatičini,

registr. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija ob 3. uri popoldne v šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti in predlogi.

Ako bi ob določenem času bilo število navzočih članov nezadostno, se vrši eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih.

Odbor.

VABILO

na

IZREDNI OBČNI ZBOR

Prve kranjske mizarske zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano,

registr. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija ob 9. uri dopoldne v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Dogovor radi ustanovitve podružnične prodajalne na Savi pri Jesenicah.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

I. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri sv. Ivanu pri Trstu,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 7. julija 1907 v dvorani Gospodarskega društva na Frdeniču pri sv. Ivanu ob 4. 1/2 uri popoldne.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Kmetijskega društva na Frankolovem,

reg. zadr. z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija 1907 popoldne po večernicah v občinski pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sklep o nadaljnjem poslovanju in delovanju zadruga.
7. Prosti predlogi.

Načelstvo.

Ako bi ne došlo ob določenem času zadostno število društvenikov, se skliče eno uro pozneje drugi občni zbor natančno po zgoranjem dnevnem redu, kateri pa sklepa brez-pogojno.

VABILO

na

II. REDNI OBČNI ZBOR

I. kranjske sadjarske in moštarske zadruga na Rovih,

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. julija 1907 po prvi maši v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

k

izrednemu občnemu zboru

Zeljarske zadruge v Šmartnem,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 30. junija 1907 ob 1/2 4. uri
popoldne v zeljarni v Šmartnem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

Načelstvo.

Ker je bil na dne 23. junija sklicani občni zbor nesklepčen
radi prepičle udeležbe članov, sklicuje se s tem drugi, kateri
pa bode sklepal, ne glede na število prisotnih.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice na Blokah,
reg. zadr. z neom. zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 7. julija 1907 po blagoslovu
v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega sklepa za upravno leto 1906.
3. Prečitane revizijskega zapisnika.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Mlekar ki je vaju v odpošiljavi mleka, izdelovanju surovega masla in v sirarstvu, bi rad svojo službo menjal. Službo lahko nastopi v treh tednih. Več pove Zadruga zveza 3-3

Lajca za valiti Najboljih vrst, vzgojenih na velikih posestvih: Minorka črne in bele, Plymouth R, hamburške zlatice, italijanske bele in jerebičje barve à 40 vin., Faverolke, Viandotke srebrne in bele barve à 50 vin., Minorke črne rdeč. greb. amer., italijanske bele rud. greb. (novosti) à 60 vin., Velike pekinske race bele à 60 vin., Amer. vel. br. purani à K 1-20, Bisernice sreb. viš. à 40 vin.
Perutnistvo Smržice, Morava (Smržitz, Mähren)

Lajca za valenje od 1. Plymut-Roks, 2. Houdan z čopom, 3. bele in 4. jerebičnoprogame Taljanke, 5. srebrne Wiandot, 6. zlatoprižni domači Fazan, 7. Srebrni-Lak ali srebrnoprižni domači Fazan tucet 5 K. Od Alesburi-rac tucet 6 K. Peking rac tucet 7-20 K. Velike francoske kunce (zajce) od 3 do 6 K eden, prodaja Ivan Kranjc v Št. Ilju p. Velenje, Štajersko. 6-6

Delniška stavbinska družba »UNION« v Ljubljani.

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p. n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo združne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako národno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

C. O. BURNS Co.
New York.

12-1

16 let
izkušnje.

Edino dobra domača
hranilnica.

Tovarna: WEIZ (Štajersko).
Bureau: Hugo Heller

Dunaj I. Stadiongasse 6.

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljnom).

Mlatilnice z motor-

jem na bencin (najcenejša gonilna
sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo znižanih cenah

pri

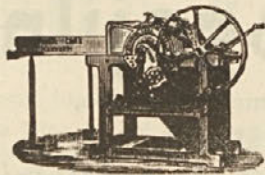
Karol Kavšeka nasled. 248 x—12

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

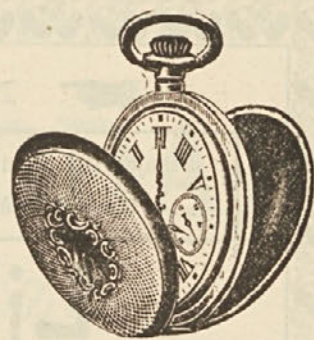
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno
kupi kaki stroj!

Čujte! Čujte!

**Prej 18 K
sedaj 8 K**

Krasna remontoir-Gloria sre-
brna ura s 3 močnimi pokrovi,
bogato okrašena, dobro idoča,
3 leta garancija, pošilja proti povzetju za **samo 8 kron**

Henrik Weiss — Dunaj XIV./3.

Sechshauserstrasse 5/38. 12—4

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-12

Družba za vpeljavo domačih hranilnic

družba z neom. zavezo,

Dunaj I. Seilergasse 4.

Telefon št. 4996.

Poštnohranilnični čekovni konto št. 88.098.

Pod. I. poniklana.

Cena K 4.—.

**200 avstrijskih zavodov je
vpeljalo način domačih hra-
nilnic in doseglo izborne
vspehe.**

Pod. II. brunirana.

Cena K 4.50.

Stisnjene iz jeklene pločevine.

12—6

Vzorci na razpolago brez stroškov.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. aprila 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. aprila 1907:
čez 19 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakšnega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 kron
čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. aprila 1907: K 13.927.621·90 — Denarni promet v letu 1906: 55.129.024·18

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1907.

249, x—12

Dr. Ivan Sustersič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.

Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Wildonu

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

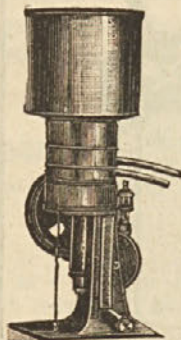
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Slibar,
župnik na Rudniku

Delniška družba Alfa Separator, Dunaj, XII. Wienerbergstrasse 31

Zaloge: PRAGA, GRADEC, KRAKOV.

Največja specialna tovarna mlekarskega orodja, strojev in pločevinskega blaga. Popolne mlekarniške oprave in hladilne naprave.

Originalni Alfa Caval posnemalniki model 1906

so največja popolnost posnemalnega stroja

izredno izboljšanje.

Zvišana delavna zmožnost.

Konkurenčne stroje zamenjujemo z Alfa posnemalniki pod najugodnejšimi pogoji.

Alfa-vrči za mleko

Patentovane Isselhardove hladilne naprave

iz posebno močne jeklene oklopne pločevine. Nizke nabavne cene. — Ohlajenje na 1—2° C.

Vse mlekarniške priprave najboljšega izdelka vedno v zalogi.

Ceniki na željo brezplačno in franko.

Dopisovanje v slovenskem jeziku.

x—7